

5 Naturvejledning

Vision:

Skov-og Naturstyrelsens vision for naturvejledning er:

“Gennem et landsdækkende netværk af naturvejledere at give borgerne direkte oplevelser i naturen med det formål at øge deres kendskab til naturen og medvirke til en bæredygtig udvikling, en sundere livsstil og en demokratisk proces gennem borgerinddragelse i forvaltningen af natur og kulturmiljø”.

Naturvejledning

Naturvejledning giver deltagerne direkte oplevelser i naturen

Naturvejledning formidler helheder, hvor natur og kulturmiljø formidles som produkter af naturgrundlag, naturlige processer samt menneskets påvirkning af naturen.

Naturvejledning giver muligheder for at opnå erfaringer og viden om naturgrundlag samt samfundets forvaltning af natur, miljø og kulturmiljø.

Målet med naturvejledning er

- At styrke befolkningens forståelse for natur, herunder biologisk mangfoldighed, samt miljø og kulturmiljø.
- At styrke befolkningens rekreative muligheder og friluftsmæssige aktiviteter.
- At fremme befolkningens direkte inddragelse og indflydelse i natur- og kulturmiljøforvaltning.
- At inspirere til en sundere og mere bæredygtig livsstil.

Direkte formidling

Herved forstås, at en eller flere af enhedens medarbejdere medvirker i arrangementet. I rollen som naturvejleder eller som repræsentant for sit fag. Der kan være tale om egentlig undervisning, foredrag, turløb, demonstration af arbejdsmetoder m.v.

Målgrupper for den direkte formidling

Da naturvejledning er en langsigtet strategi, har enheden og skal enheden fortsat prioritere børn og børnefamilier højt i formidlingen. Det betyder ikke at andre grupper ikke skal serviceres, men hovedvægten skal forsat være på børnefamilier, voksne med børn, skoler, fritidsordninger, børnehaver spejdergrupper o.lign.

Naturvejledningens niveau mht. deltagere.

SNS Vendsyssel har i øjeblikket 4 uddannede naturvejledere, hvoraf de 3 er aktive. Hertil kommer ca. 10 af enhedens øvrige medarbejdere udfører naturvejledning i større eller mindre grad. Endvidere har enheden tilknyttet en række frivillige, som også bidrager til naturvejledningen indenfor enhedens områder.

Status

Omfanget af Naturvejledning hos SNS Vendsyssel var i 2006 6361 deltagere fordelt på 153 arrangementer. Tallene gælder sammenlagt offentlige arrangementer, skoler, grønne foreninger, andre foreninger, familiegrupper og kurser. Skovens Dag og Kartoffelferiedag i Mosbjerg som begge er meget store arrangementer er ikke talt med. Hertil kommer en række indslag i henholdsvis radio og TV.

Mål

Enheden har et forholdsvis højt deltagerantal. Det er ikke nødvendigvis enhedens mål at øge andelen af deltagere, men at øge kvaliteten af den leverede naturvejledning. Det gøres mest ved at personalet til stadighed følger med i udviklingen på området, deltager i erfa-dage og kurser og anden efteruddannelse, samt bruger tid på udvikling af nye former for formidling.

Børn via naturskoler og økobaser

Status

Enheden har i øjeblikket følgende naturskoleaktiviteter:

- Skoletjenesten på Landskabs-og Landbrugsmuseet i Mosbjerg som forestås af Hjørring kommune.
- Samarbejde med Vendsyssel Hiatoriske Museum om naturvejledning i Rubjerg området
- Samarbejde med Brønderslev kommune om naturskolen i Lunken.

- Samarbejde med Hjørring kommune om skoletjeneste.
- Økobase i Tornby klitplantage i samarbejde med Hirtshals skole.
- Økobase i Skagen klitplantage i samarbejde med Skagen skolevæsen.
- Ubemandet naturskole i Tornby klitplantage.

Mål

Enheden udvider naturvejledningen. Skovhuset i Tranum indrettes som støttepunkt for naturvejledning i Tranum klitplantage. Enhedens naturvejledere indgår i samarbejde med områdernes øvrige naturvejledere.

Naturvejledningen vil også have fokus på lejrslagning, overnatning i det fri og bevægelse i et vildsomt terræn. Det er hér man som nybegynder i praksis kan lære vildmarkslivet fra grunden. I samarbejde med områdets andre naturvejledere vil området også være for "jakkesættet og spadsererdragten" der aldrig har været i naturen men gerne vil, men på en mere tryk måde.

Udvikling af samarbejde med kommunerne om at indgå i yderligere naturskole/økobase samarbejde fortsættes. Enheden lægger areal til og hjælper med opbygningen og de faciliteter, der måtte behøves f.eks. bålplads og shelters eller anden form for overdække.

Kurser (Børn via voksne)

Status

Enheden har ikke afholdt mange kurser for lærere og pædagoger. For at øge anvendelsen af eksisterende økobaser og etablering af nye skal mulighederne herfor undersøges.

Andre målgrupper

Status

Enheden servicerer også i mindre grad videregående skoler, organisationer, institutioner og øvrige organiserede grupper og besøgende kolleger i branchen.

Mål

At servicere denne målgruppe, når de henvender sig, men det er ikke en målgruppe vi lægger kræfter i at opsøge.

Offentligheden

Status

Målgruppen omfatter alle dem, som ikke selv henvender sig, men som enheden ønsker at få i tale. Det skal koordineres med SNS's overordnede politik og kampagner.

Ture og arrangementer udbydes via annoncering i pressen og/eller en folder i samarbejde med lokalområdernes øvrige naturvejlederaktiviteter, som er traditionelle naturvejlederture, og større åbent hus arrangementer f.eks. Skovens Dag, tema- eller værkstedsdage.

Enheden udarbejder hvert år et varieret turprogram, både hvad angår emner og målgrupper og geografi. En del af de offentlige ture laves i samarbejde med eksterne parter.

Hovedmålgrupperne er børn og deres forældre, og i særdeleshed lokalbefolkningen og i turistsæsonen turisterne.

Mål

Antallet af offentlige arrangementer er omkring 90. Med udvidelsen af naturvejledningen i Jammerbugt kommune vil niveauet blive forøget.

Enheden vil udvikle de turtyper, der også kan trække nye ansigter til.

Det er mere vigtigt at tilbyde ture i områder, der er nemt tilgængelige, frem for at vise alle dele af SNS Vendsyssel frem.

Ture lavet i samarbejde med eksterne parter skal fortsat prioriteres højt.

Skovens Dag (åbent hus arr.)

Status

Skovens dag har været gennemført gennem en årrække. De sidste par år har det været et stort og velbesøgt arrangement. Skovens dag inddrager ofte mange brugergrupper, og enheden tilstræber at programmet er forskelligt fra år til år.

Mål

Samarbejdet med med Skov- og Naturstyrelsen Thy bør undersøges. Ligeledes bør samarbejdet med brugergrupper fortsætte.

Sund og bæredygtig livsstil

I planperioden lægges der vægt på at fremme naturvejlederaktiviteter, der inspirerer deltagerne til en sund og bæredygtig livsstil. Der arbejdes endvidere med udvikling af metoder til aktiv borgerinddragelse i forvaltningen af natur og kulturmiljøer.

Sundhed og livskvalitet.

Visionen er, at naturvejlederne udvikler målrettede og synlige tilbud, der bidrager til at øge sundhed og livskvalitet til glæde for den enkelte og for samfundet.

Enheden søger at indgå i tværfaglige samarbejder med sundhedssektoren, organisationer og andre der kan bidrage til sundhedsfremme med henblik på at optimere de samfundsmæssige sundhedsfremmende aktiviteter.

Udvikling af naturvejledning

Erfaringer fra samarbejde med performere i naturen vil kunne danne grundlag for en videreudvikling af naturvejledningen, hvor der lægges vægt på en musisk tilgang til formidling af naturen, og der bygges videre på arbejdet med sanses-oplevelser

og de umiddelbare og kropslige oplevelser af naturen.

Målsætninger

At give befolkningen erfaringer om naturen som en umiddelbar del af os selv, ved at åbne publikums sanser for øjeblikket og naturen og at rette opmærksomheden mod det, der opstår imellem betragteren og det betragtede og det der opstår som en oplevelse af at være en del af det natur og kultur rum man er placeret i. Igennem denne nære måde at opfatte naturen på at inspirere til eftertanke om forholdet mellem menneske og natur og ansvar, som inddrager det sansende menneskes intelligens.

At introducere bevægelse, kropsbevidsthed og anden performance for publikum for at skabe en førsproglig oplevelse af menneskets omgivende natur.

Det skal undersøges om udvikling af rollespil til et bredere koncept forankret i den lokale natur og kultur kan medvirke til en bredere forståelse for og bæredygtig omgang med naturen.

Udstyr og faciliteter

Status

Enheden råder over feltudstyr på de 2 økobaser baser, og hos naturvejlederne.

Mål

Der skal indgås samarbejde om en række nye økobaser.

Samarbejdspartnere

Status

Enheden samarbejder med Frederikshavn og Hjørring kommuner om at drive 2 økobaser på enhedenet.

I samarbejde med en lokalgruppe under Dansk Handikap Forbund udvikler enheden adgangsforholdene til naturområderne for gangbesværede og kørestolsbrugere.

Enheden vil etablere en blindesti i samarbejde med Dansk blindesamfund.

Enheden har i flere år samarbejdet med Turistforeningerne i Vendsyssel om udvikling af den nordjyske turisme.

I en årrække har enheden samarbejdet med en række frivillige om forskellige aktiviteter. Det drejer sig om Østerklit Møllelaug, som sørger for hvert år i sommertiden at holde åben dag i enhedens mølle i Tversted klitplantage. Ligeledes har enheden et veletableret samarbejde med Vendsyssel Vand-og Pumpelaug om drift af vandpumpe og stødhævert i Bjørnager, samt om formidlingen af denne side af vandets historie. På Landskabs- og landbrugsmuseet i Mosbjerg har enheden i flere år samarbejdet med Vendsyssel historiske Museum om udviklingen af et stort lav af frivillige, som er med til at levendegøre området med historiske aktiviteter.

Enheden samarbejder også med f.eks. "Dance and Performance Research Center" om udvikling af nye formidlingsformer.

Mål

Enheden vil søge at indgå forpligtende partnerskaber, hvor det kan medvirke til en optimal udvikling af naturvejledningen. Som eksempel kan nævnes, at det skal afprøves, om der kan etableres et samarbejde med turistsektoren om udvikling og implementering af naturvejledningen som en del af den lokale og regionale oplevelsesøkonomi.

Adgang for alle

Enheden har i en årrække samarbejde med en lokal gruppe mennesker med nedsat funktionsevne. Det drejer sig specielt om kørestolsbrugere, som er en gruppe som stiller vidt forskellige krav til tilgængelighed.

Mål

Adgang for alle vil indgå i planlægningen af nye rekreative områder. Ikke alle steder kan gøre tilgængelige for alle, men det vil i hvert enkelt tilfælde blive overvejet, om og hvordan tilgængeligheden kan udføres.

Det skal overvejes hvordan forholdene for blinde kan forbedres ved hjælp af ny teknik.

Indirekte formidling

Forstås som formidling, hvor formidleren ikke personligt er tilstede ved brugen af formidlingen som ofte skriftlige materialer. Denne formidlingsform henvender sig mere til

voksne end til børn. Formidlingen af Østerklit har dog i en årrække været foretaget med lyd og lys.

Tryksager, foldere

Status

Vandretursfoldere:

Der er i øjeblikket 7 foldere for enhedens arealer. De dækker Skagen klitplantage, Råbjerg Mile med Bunken klitplantage, Ålbæk klitplantage, Tversted klitplantage, Tornby klitplantage og Blokhush klitplantage. Råbjerg Mile og Ålbæk klitplantage er nye, de øvrige trænger meget til reovering.

Temafoldere:

Ridestier: Enheden har 1 ridestifoldere, med kort over stierne og regler for hensynsfuld ridning i skoven og den øvrige natur. Folderen er efterhånden ikke tidssvarende, og skal afløses af et nyt sæt foldere eller anden kortformidling i samarbejde med den Regionale Riderute.

Folder over Rubjerg Knude området er lavet i samarbejde med Vendsyssel historiske Museum.

Folder om Byfogedskoven i Skagen.

Folder om Østerklit.

Folder om Mårup kirke.

Cykelrutekort for Blokhush klitplantage er udarbejdet i samarbejde med en lokal cykeludlejer.

Mål

Fortidsminder: Der fremstilles information om enhedens fortidsminder.

Ridestier: Der fremstilles information om den regionale riderute og om enhedens ridestier.

Handicapegnede ruteforløb: Der fremstilles information om kørestolesegnede ruteforløb evt. i en netversion.

Naturvejledning: Der fremstilles information der samlet fortæller om de faste formidlingssteder enheden har.

Hjemmeside

Status

Enheden har opbygget sin hjemmeside over år og arbejder fortsat med at gøre flere oplysninger tilgængelige for publikum.

Mål

Enheden udbygger til stadighed sin hjemmeside for at gøre flere oplysninger tilgængelige for publikum.

Med udgangspunkt i enhedens driftsplan informeres der om de enkelte arbejdsområder.

Hjemmesiden søges udviklet til den hjemmeside man besøger, når man vil vide noget om klitnaturen i Vendsyssel.

Informationsskilte

Status

Enheden har implementeret Skov-og Naturstyrelsens skilteprogram.

Mål

En revurdering af de enkelte skoves velkomstprofil udarbejdes og gennemføres.

Velkomstskiltene bør stå der, hvor P-pladser ligger i tilknytning til vandreruter, og ikke andre steder. Det gør skiltningen rimelig overskuelig. Informationen på skiltet er primært inspiration til at opleve udvalgte emner.

Det bør overvejes om der skal sættes velkomstskilte op ved de p-pladser, hvor en kørestolsegned skovvej krydser eller udgår fra. Det skal i så tilfælde koordineres med en folder om ruterne. Evt. hjemmesiden.

Grill-, lejrplads og primitive overnatningsskilte

Status

Der er ikke information ved pladserne.

Mål

Der skal udarbejdes information på alle pladser for at vejlede om brug og skille aktiviteterne ad og undgå dårlige oplevelser for brugerne pga. af forkert brug fra andre brugergrupper.

Fortidsmindeskilte m.m.:

Status

Enheden har ved flere udvalgte fortidsminder opsat oplysningskilte.

Mål

Det skal undersøges, hvordan fortidsminderne evt. i samarbejde med kommunerne kan formidles som en del af et større sammenhængende kulturmiljø.

Formidlingen af Rønnerne

Enheden har opsat et fugletårn ved indgangen til Rønnerne, men formidler ikke de mange fortidsminder og den særprægede natur i området.

Mål

Det undersøges om formidlingen i området skal udbygges.

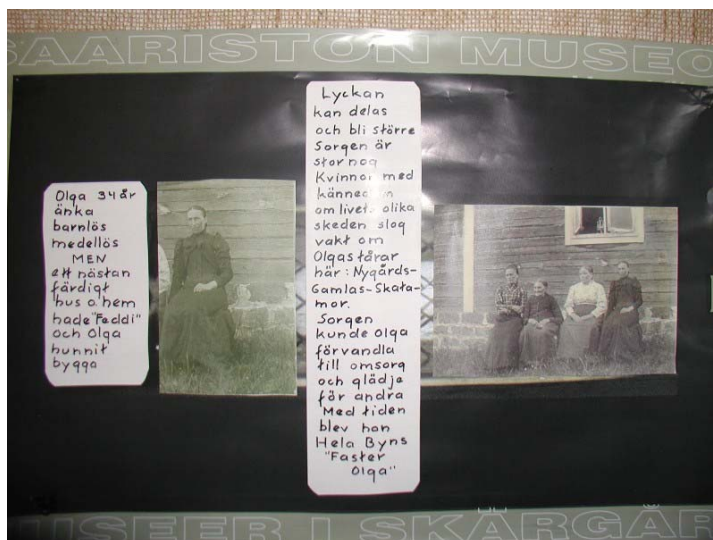
Mål –generelt

Enheden mener principielt ikke, at der skal flere skilte op i skoven. Vi vil hellere fortælle de gode historier i foldere, via ny teknik og på hjemmesiden, hvor det kan printes ud og tages med i skoven.

Udstillinger

Status

Enheden har en række udstillingsbygninger: Den tilsandede Kirke, Østerklit Stokmølle, Landskabs-og landbrugsmuseet i Mosbjerg, som drives af Vendsyssel Historiske museum, Natur-alrummet i Tornby, Redningshuset på Læsø, Stenhuset på Læsø og Bihuset på Læsø.

Mål

Stuehuset til Østerklit søges reetableret. Der etableres et samarbejde med Vendsyssel Historiske Museum om formidlingen af Østerklit og om formidlingsarbejdet i Rubjerg Knude området. F.eks. vil det her være oplagt at afprøve audioguiden i området.

Det skal undersøges om driften af Østerklit Stokmølle kan overgå til Vendsyssel Historiske Museum.

Naturstier og andre formidlingsformer

Status

Der er afmærkede stier i de klitplantager, hvortil der er udarbejdet vandretursfoldere. Ligeledes er der i samarbejde med Nordjyllands amt udarbejdet internationale vandrerstier og cykelruter.

Mål

Udbygning af stierne og deres sammenhænge med den lokale infrastruktur og erhverv fortsættes, og enheden deltager i de nødvendige partnerskaber.

Markedsføring

Turprogram

Status

Enheden har deltaget i et fælles turprogram sammen med Skov- og Naturstyrelsen Himmerland og Thy samt Nordjyllands amt. Efter kommunalreformen er der et afklaringsarbejde i gang, som skal sikre et samarbejde om fælles markedsføring.

Mål

Den fremtidige markedsføring bør foregå i samarbejde med lokalområdet, og det undersøges, hvorvidt det kan foregå indenfor VisitNordjyllands regi.

Prispolitik

Status

Enheden udbyder både gratis arrangementer og brugerbetalte arrangementer.

Mål

Enheden vil fortsat have begge former for arrangementer. Priserne justeres i samarbejde med nabo – enhederne i Skov- og Naturstyrelsen.

Omfang og ressourceforbrug

Status

Enheden har 4 medarbejdere, som har efteruddannet sig til naturvejledere. 3 arbejder fuldtids med naturvejledning og publikum. Derudover foretager en flere af enhedens øvrige medarbejdere naturvejledning i mindre omfang - herunder som medvirkende i større arrangementer som Skovens Dag.

Mål

Da naturvejledningen har ligget på et ret lavt niveau på det gamle Hanherred skovdistrikt, skal der gøres en indsats i det område, hvilket sker ved uddannelse af en naturvejleder i området og ved etableringen af en naturvejlederbase i Skovhuset i Trantum klitplantage. Det skal overvejes, hvordan udviklingen skal foregå i Blokhus området.

Herudover tilpasses naturvejlederindsatsen til Skov- og Naturstyrelsens politik.

Uddannelse

Status

Enheden har 4 medarbejdere med uddannelse som Naturvejleder.

Mål

Det skal sikres, at enheden til hver en tid har uddannede naturvejledere. Herudover skal de medarbejdere der har interesse for formidling og som udfører formidling have mulighed for at supplere deres kunnen med kurser i naturvejledning og anden relevant uddannelse.